

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

7. kölde Tallinnas, teisipäeval, 3. novembril 1925. Nr. 45 (139)

Sisuu:

T-n.: Riigiasutuste poolt sõlmitavate hanke-
lepingute puhul

Eelteated tänavuse viljasaagi kohta Eestis.

H. N.: Kaubavahetus Eesti raudteede kaudu
Venemaaga

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts. Tallinnas

Seletused üksi väärivad vähe, kuid tegevus ütleb kõik! Meie suurveski töötab algusest peale ööd kui päevad kolme vahetusega. Jahu hulk, mis turule saadetud, on võitnud meile ikka uusi ja uusi ostjaid ja suurendanud meie äri head kuulsust.

Suurima rahuldustundega näeme, et meie saaduste tarvitajad meie kaupa hinnata oskavad. Kaup ise ja tarvitajad toovad meile ikka uusi sõpru juurde. On ka arusaadav, et eestlased, kes poliitilise iseseisvuseni on jõudnud, ka majandusliselt ärarippumatud tahavad olla. Nad tõrjuvad kindlasti tagasi kõik väljamaa ja muulaste **halvad** jahud, et osta Eesti **head** kaupa.

Suurveski

J. Puhk & Pojad

Tallinnas

Peakontor: Rannavärava puiestee 21

Püülijahu suurveski: Rannavärava puiestee 21

Tartu kontor: Suurturg 12. Tel. 6-63

Pärnu kontor: Nikolai t. 6. Tel. 190

Narva kontor: Tallinna mnt. 5. Tel. 27

Valga kontor: Vabaduse t. 32. Tel. 91

Viljandi kontor: Tallinna tän. 3. Tel. 211

Petseri kontor: Võru tänav 2. Tel. 70

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 3. novembril 1925. Nr. 45 (139)

Sisu: T-n.: Riigiasutuste poolt sõlmitavate hankelepingute puhul. Elteated tänavuse viljasaagi kohta Eestis. H. N.: Kaubavahetus Eesti raudteede kaudu Venemaaga. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Riigiasutuste poolt sõlmitavate hankelepingute puhul.

T-n.

Paljud Eestis maksvatel Vene seadustest ja seadusmäärustest on täiesti vananenud, paljud ei ole kooskõlas maksva korraga. Sellepärast on meie riigiasutused väsimatalt tööl uute seadusmääruste kallal, mis peavad astuma praegu maksvate Vene seaduste asemele. Niisugustest uutest seadustest, mis viimasel ajal riigikogu poolt vastu võetud, võiks nimetada riigiteenistuse seadust, pensioni seadust j. t. Samuti lõpetas alles hiljuti rahaministeerium töö uue tempelmaksu seaduse kallal, mis peab astuma sellekohase Saksa okupatsiooni ajast maksva seaduse asemele. See viimane oli omal ajal okupatsioonivõimude poolt Saksamaa seaduste põhimõtetel kiires korras maksuma pandud ega ole sugugi kooskõlas meie seadusandlusega. Kuivõrd võõras oli meile see Saksa seadus ja kui palju kahtlusi ja vaieldusi tekitas tema käsitlemine, seda teavad väga hästi nii valitsuse- kui ka kaubandustööstuseringkonnad. Jääb ainult soovida, et riigikogu, kellele uue tempelmaksu seaduse kava on esitatud, seda mitte väga kaua kinni ei peaks.

Kuid mis nõuab võimalikult kiiret läbi vaatamist ja mis senini valitsuses ei ole leidnud tarvilist tähelepanu, on maksev Vene seadus riigi hankelepingute kohta.

Vaevalt on tarvis peatuda pikemalt selle juures, et hankelepingute sõlmimine riigiasutuste poolt oma tarviduste täitmiseks väga tähtis on nii fiskuse huvides, kui ka meie tööstuse ja kaubanduse huvides. Nee-lavad need operatsioonid ometi iga aasta sadandeid miljonisi riigi raha, mis kogutud rahva käest. Ja sellepärast on riik huvitatud selles, et kõik tema hankelepingud

oleks täidetud täiesti rahuloldavalt, nii tööde ja kaupade omaduse mõttes samuti kui ka võimalikult odava hinna eest. Ühteaegu on riik huvitatud ka sellest, et need sajad miljonid, mis ta kulutab, aitaks edeneda ja laieneda meie tööstusel ja kaubandusel. Praegu maksev seadusmäärus riigi hankelepingute kohta ei vasta aga meie maa praegustes oludes sugugi üldnimetatud ülesannetele, kuna see seadus on täiesti vananenud ega ole kohanenud praeguste oludega.

Riigi hankelepingute seaduse eluiga on ligikaudu sada aastat. Tema väljatöötamiseks asutati eriline komitee juba 1816. aastal. 1827. aastal lõpetati töö ja samal aastal pani riigi kontrolör, kelle valve ja juhatuse all komitee töötas, seaduseelnõu kinnitamiseks ette. 1830. aastal kinnitati seadus ja see hakkas maksuma.

Viimane väljaanne seadusest ilmus 1916. aastal. Kuid aja jooksul esialgsest kinnitamisest kuni viimase väljaandeni tehti seadusemäärustes väga vähe muudatusi: alused ja põhimõtted jäid endiseks. Kuivõrd arhailistena osutuvad mõned määrused, võib oletada juba kas või sellest, et üks punkt nendes on võetud seadusest, mis kannab aastaarvu 1649 ja mitte vähe ei ole punktisid seadustest, mis pärit kaheksateistkümnenda aastasaja algusest ja keskelt.

Maksva seaduse järele toimetatakse hankelepingute sõlmimist üldise reegli järele enam- või vähempakkumise teel. Pakkumistest võtavad osa kõik, kes soovivad hankelepingut sõlmida, kellel on üldised kodanikuõigused ja kes kohtu otsuse põhjal ei ole kuulutatud korratuks võlgnikuks endiste kohustuste suhtes riigi vastu. Kuigi asutusel, kes pakkumisi toime paneb, tekkib kahtlus pretendendi ustavuse kohta, ei või ta seda viimast ometi pakkumistest kõrvaldada, kui see tarvilise kautsjoni on esita-

nud hankelepingu kindlustuseks. Niisugune ebanormaalne seisukord on tekitanud praktikas tihti kahtlusi juhtumistel, kus pakkumistele ilmuvad mittevastuvõetavad pretendendid. Ometi leidis üldtähendatud seadus senati täiskogus nimetatud kahtluste selgitamise puhul 1900. aastal autoriteetlist kinnitust.

Pärast pakkumiste toimingut tuleb sõlmida hankeleping üldise reegli järele isikuga, kes pakkus riigile kõige soodsamat hinda. Kuigi selleks osutub isik, kes teiste lepingute puhul riigiga on näidanud ennast ebakorrektsena ja väheusaldatavana, kuigi see isik ei vääri mingit usaldust tööstus- ja kaubandusringkondades, ikkagi tuleb töö ehk kaubamuretsemine anda temale. Ei ole raske ette kujutada, missugused tagajärjed on niisugusel asjaolul, eriti kui töö või kaubamuretsemine on kiire iseloomuga. Ebakorrektnete ettevõtja teeb niisugusel puhul riigile kahju, mida võimata ehk raske hinnata. Juhtumisel aga, et kahjusid võib ära määrata kindlate summadega, on nende sissenõudmine niisuguselt ettevõtjalt enam vähem küsitav.

Kompetent isikute seletuse järele tuleb praeguse tööde väljaandmise süsteemi juures konstateerida järgmisi soovimata nähtusi. Harilikult ilmuvad pakkumistele, iseäranis suuremate tööde puhul, tõsised soliid ettevõtjad, kellel ei puudu kapitali ega kogemusi. Nad nimetavad hinna, võttes arvesse töö omahinda, ettevõtja riisikot ja normaalset kasu. Ühtaegu nendega aga võistlevad pakkumistel algajad sellel tööalal. Et konkureerida esimestega, määravad nad hinna märksa madalama, isegi teadlikult kahju toova endi jaoks. Asutus, kes tööid välja pakub, saab tekkinud seisukorrast aru ja näeb tööde andmise tagajärgi ette; nähtavasti püütakse siin madalaid hindu kompenseerida halbade materjalide ja alaväärtuslike tööga. Kuid ta ei tohi keelduda lepingusõlmimisest isikuga, kes pakkus kõige soodsamat hinda. Alustades tööd, mis võetud meeleldi kahjulikkude hindadega, hakkab niisugune ettevõtja ennast päästma. Kõigepealt katsub ta tarvitusele võtta odavaid ja halbu kaupu, mis tal sageli ka korda läheb. Sest tehniline personaal meie ametiasutustes ei ole kuigi suur ja vastutavad tehnikud ei suuda vahetpidamata valvata tööde järele, nii et faktiliselt töösid valvavad riigi kümnikud. Kui aga võtta arvesse nende viimaste kõlblist tsensust ja viletsaid palkasid (5000 mk. ümber kuus), siis on täiesti selge, kuivõrd nende riigi agentide valve

kaitseb riigi huvisid. Peale selle kasutavad niisugused ettevõtjad väga osavasti igasuguseid ütelsusi lepingutes, puudusid ja ebatäpsusi eelarvetes, mis on saanud harilikuks nähtuseks. Need annavad võimaluse nõuda ja saada riigilt igasuguseid lepingus ettenägemata lisa-summasid. Sel kombel osutuvad tööd, mis olid ära antud odavamate hindadega, lõppude lõpuks kallimatena ja vähem rahuldavatena, kui oleks neid saanud kallimatelt konkurentidelt.

Tõsi küll, enam- ja vähempakkumiste süsteem ja sealjuures lepingu sõlmimine odavama konkurendiga on tarvilusel ka väljamaa riikides, näit. Belgias, Saksamaal ja mujal. Kuid Saksamaal on seadusesse võetud parandus: tööd ei anta mitte kõige odavamale konkurendile, vaid ühele kolmest, kes on pakkunud kõige odavamat hinda.

Juba ammu oleks aeg ka meil muuta maksvat süsteemi ja võimaldada tööandmist ka niisugusele konkurendile, kelle hind ei olnud kõige madalam. Et hoida aga võimalikkude kuritarvituste eest, peaks tööandmist niisugusel puhul sanktsioneerima asutus, kellele allub see, kes vähempakkumist korraldas.

Peale selle ei kaitse maksva hankelepingute seaduse määrused ettevõtjaid küllalt ametnikkude omavoli eest. Seaduses on küll tähendatud, et ettevõtjatele ei pea tegema raskusi tööde vastuvõtmisel ega takistusi rahamaksimisel, kuid mingisuguseid sanktsioonid nendele korraldustele ei ole seadus määranud. Sellepärast tekkivad tegelikult niihästi takistused tööde ja materjalide vastuvõtmisel kui viivitused summade maksimisel. Arvestades neid asjaolusid, keelduvad mõned ettevõtjad pakkumistest osavõtmisest, teised aga, võttes tööd ja kaubamuretsemised, arvestavad hindade määramisel oodatavate viivitustega maksmise juures.

Edasi ei nimeta maksev seadus tähtpäivi või määrab liig pikaajalised tähtajad arveõendamiseks ja maksmiseks. Nii on näituseks riigi asutustel õigus pärast tööde või materjalide vastuvõtmist seaduse põhjal maksta alles kahe nädala pärast, lõpuarveid teha aga kaks kuud pärast lepingus nimetatud töö või ka materjalimuretsemise lõpetamist. Kuivõrd selle all kannatavad ettevõtja huvid, on praeguse kalli krediidi ajal igaühele selge.

Kuid meie arutus oleks puudulik, kui meie ei puudutaks maksvas seaduses ettenähtud hankelepingute kindlustust. Üldise reegli järele peab pakkumistest osa-

võtta-soovija veel enne pakkumisi esitama kindlustuse lepingu korralikku täitmise tagamiseks. Kindlustusena võetakse vastu kas kinnis- või vallasvara pant. Kuid varanduste hulk, mis seadus lubab pandiks võtta, ei ole kuigi suur. Pandiks võetakse ainult maid, kivimaju ja kauplusi mõnes linnas, samuti vabrikuid ja tehaseid, kui hankeleping on sõlmitud nende viimaste töösaaduste peale. Linnade nimekirjas, kus on lubatud pandiks võtta kivimaju ja kauplusi, ei seisa ei Tallinn ega Narva. Puumaju aga ei luba seadus üldse pandiks võtta. Edasi ei näe hankelepingute seadus üldse ette vabastamist pandiesitamisest, isegi kui tegemist on soliid ja finantside suhtes kindlustatud vabriku või tehasega. Edasi võetakse vallasvarana pandiks ainult sularaha ehk väärtpaberid. Niisugused kitsendused panevad riigi tellimiste täitjaid väga raskesse seisukorda. Ja et tulla neile appi, on riigiasutused tarvitusele võtnud kindlustuse, mida seadus ei ole ette näinud, nimelt panga garantiikirjade. näol. Kuid see kindlustus läheb ettevõtjatele kalliks maksma, sest teatakse rääkida, et pangad võtavad niisuguse garantiikirja eest kuni 2% kuus, tähendab 24% aastas. Kuna pandi normaalväärtus on $\frac{1}{3}$ lepingu üldsummast, siis maksab lepinguosaline, kes aasta jooksul tarvitab panga garantiid, selle viimase eest 8% üldisest lepingu summast. See viimane kulu lasub lõppude lõpuks täiesti üleliigse kuluna riigi arvel. Samal ajal on nõudmine niisuguse kindlustuse juures ebakorrektselt lepinguosaliselt raske, sest seaduses ei ole niisugust kindlustust ette nähtud ja sellepärast toimetatakse sissenõudmist siin harilikus korras, mis maksev nõudmiste kohta vastutuste puhul üldse.

Peale selle, et vastu tulla selles suhtes töösturitele, on kaubandus-tööstusministerium neile hakanud välja andma tunnistusi, mis vabastavad tööstureid kindlustuse esitamisest hankelepingu sõlmimise puhul riigiga. Kuid kaugeltki mitte kõik riigiasutused ei tunnista niisuguseid, seaduses ettenägemata tunnistusi.

Käesolevas artiklis käsitatud faktid ja oletused peaks meie arvates tõendama, et riigi hankelepingute seaduse läbivaatamisele tuleks asuda esimeses järjekorras.

Eelteated tänavuse viljasaagi kohta Eestis.

(Riigi Statistika Keskbüroo informatsioon).

Viimase 10 a. keskm. saagiga võrreldes on tänavune saak eelteadete järele hektarilt – kõrgem: rukis 12%, nisu 22%, oder 8% ja kaer 3%, – madalam: kartul 15%, linaseeme 17% ja linakiud 8%.

Viljade seisukorra järele olid saagilootused tänavu kevadel ja suve algul üldiselt palju paremad, kui nüüd tegeliku saagi eelteated näitavad. Alates juulist, halvenes viljade seisukord iga kuuga. Selle põhjuseks olid esmalt liig kuivad ja siis liig sajuised ilmad. Liig kuivad ja palavad ilmad kestsid juuli keskelt augusti alguni. Selle läbi ei saanud rukis ja talinisu tera küllalt täis kasvatada, küpsesid enneaegu, terad jäid peeneks ja saak vähemaks, kui kõrre järele esialgu loota võis. Samuti hakkasid tõuvili ja lina enneaegu valmima ja jäid kõrre poolest lühemaks. Liig kuiva pärast ei saanud ka kartulid õigel ajal mullata ja see vähendas juba kasvu algul kartulisaaiki tuntavalt. Augusti esimesel poolel läksid ilmad vihmasteks ja vihmased ilmad on kestnud vähemate vaheaegadega kuni senini. Need vihmasaod heitsid palju tõuvilja ja lina maha ning takistasid tuntavalt nende korralikku valmimist, samugi tegid viljade koristamise väga raskeks. See kõik mõjus halvendavalt viljade seisukorra peale ja vähendas saaki. Ebasoodsate ilmastiku olude peale vaatamata, näitavad korrespondentidelt saadud tegeliku saagi eelteated, et tänavune teraviljasaak on 10 a. keskmisest siiski parem, mis oleneb sellest, et teravilja kasv oli kevadel väga hea. Kartulija linasaak on 10 a. keskmisest aga kaunis tuntavalt halvem.

Järgnevad viljasaagi eelteated on hindamisteed. Iga korrespondent tegi oma ümbruskonna kohta, mis tema vaatluse all on, 15. oktoobriks hinnangu: palju puuda seal ühe vakamaa pealt keskmiselt igat liiki vilja saadi või loodetakse saada. Sarnaseid hindamisteedeid saatsid Riigi Statistika Keskbüroole üle 1.400 põllumajandusliku korrespondendi. Kuna saagi koristamisega veel lõpule pole jõutud ja hindamise teel üldse raske on saaki täpselt kindlaks määrata, siis näitavad eelteated saagi suurst ainult ligikaudselt. Eelteadete järele on tänavune viljasaak keskmiselt hektari kohta järgmine:

Maakond	Hinnangute arv	Hinnangute järele on keskmine saak hektarilt puudades							
		Tali-		Oder	Kaer	Segavili	Kartul	Lina-	
		rukis	nisu					seeme	kiud
1. Viru	143	70.9	78.0	70.3	69.2	75.3	665	18.7	23.6
2. Järva	78	75.3	81.3	72.5	65.9	76.9	544	20.9	23.6
3. Harju	116	69.8	79.7	63.7	59.3	69.8	604	17.6	20.9
4. Lääne	163	70.3	78.0	65.9	57.1	69.2	555	21.4	22.5
5. Saare	130	67.7	69.6	53.8	50.0	62.6	473	17.2	19.6
6. Pärnu	167	74.7	75.5	66.1	59.7	69.6	489	20.7	23.7
7. Viljandi	166	78.0	74.4	66.4	58.3	69.6	465	19.1	21.0
8. Tartu	237	72.6	73.9	58.6	56.5	61.8	522	20.4	20.4
9. Valga	42	73.9	66.9	57.8	51.3	61.0	460	16.9	18.5
10. Võru	168	62.4	63.7	56.2	52.7	58.1	513	15.1	18.3
11. Petseri	16	48.7	53.0	48.4	48.7	53.0	414	13.2	15.9
Riigi kohta	1426	69.5	74.6	62.0	57.7	68.3	542	17.7	19.9
0/0-des viimase 10 aasta keskmisest saagist . . .		112	122	108	103	— ¹⁾	85	83	92

Arvatav saak viimase 10 a. keskm. saagi protsentides.
(Viljade seisukorra järele.)

15. septembriks	1256	115	123	110	106	—	89	96	100
15. augustiks	1215	119	130	115	111	—	101	—	106
15. juuliks	1428	125	133	116	111	—	102	—	110

Selles tabelis on saagi elteadetele toodud võrdluseks viljade seisukorra andmed eelmiste kuude kohta, mis on arvatud kõik viimase 10 a. keskm. saagi 0/0-des.

Viimase 10 a. keskmise saagiga võrreldes on tänavune saak elteadete järele hektarilt — kõrgem: rukis 12⁰/₀, nisu 22⁰/₀, oder 8⁰/₀ ja kaer 3⁰/₀ — madalam: kartul 15⁰/₀, linaseeme 17⁰/₀ ja linakiud 8⁰/₀. Juulikuu seisukorraga võrreldes vähenesid saagilootused: taliviljast — 11–13⁰/₀ suiviljast 8⁰/₀, kartulist 17⁰/₀ ja linast 18⁰/₀.

Kui saagilootuste vähenemine arvata kahjude arvele, mis ebasoodne ilmastik viljadele sünnitas ja selle läbi vähenenud arvatav saagi hulk arvata septembrikuu keskmiste siseturu hindade järele, siis võrdub kahju 1.418 miljoni E. margaga. Selle juures on arvestatud teravilja juures üksi terasaagi kahju ja lina juures üksi kiukahju, kuna õled on täitsa arvesse võtmata jätud. Et lähemat ettekujutust saada selle kohta, kuidas kujuneb tänavu vilja kogutoodang, tuleb keskmine saak kasvatada vastava

Vili	Kasvupind — hekt.			Kogusaak — tuh. pd.			Keskmine saak hekt.—pd.		
	1919–23. a. keskm.	1924. a.	1925. a.	1919–23. a. keskm.	1924. a.	1925. a.	1919–23. a. keskm.	1924. a.	1925. a.
1. Tali- ja suirukis. . .	155.591	159.534	156.500 ²⁾	9 831,2	8.446,7	10 876,8	63,2	53,0	69,5
2. Talinisu.	7.807	8.052	12.100	500,6	422,4	902,7	64,1	52,5	74,6
3. Oder.	119.520	124.327	117.100	6 722,7	7.356,3	7.260,2	56,2	59,2	62,0
4. Kaer.	149.423	166.099	145.400	8.220,5	8.567,9	8 389,6	55,0	51,6	57,7
5. Segavili.	51.791	48.733	60.600	3.129,8	2.902,8	4.139,0	60,4	59,6	68,3
6. Kartul	67.070	67.307	65.600	42.638,6	41.200,1	35.555,2	63,5	61,2	54,2
7. Lina: a) seeme	22.678	30.721	45.400	464,8	713,3	803,6	20,5	23,2	17,7
b) kiud				481,3	655,3	903,5	21,2	21,3	19,9

¹⁾ 0/0 Segavilja kohta puuduvad viimase 10 a. keskmise saagi teated ja sellepärast pole võimalik siin 0/0-ta anda.

²⁾ Ilma suirukkita, mille kasvupind ligikaudu 1500 hekt.

vilja kasvupinna peale. Tänavu suvel teostati põhjalik viljade kasvupindade üleskirjutamine. Selle üleskirjutamise andmete läbitöötamine lõpetatakse detsembris ja selle järele selguvad lõpulikult käesoleva aasta kasvupinnad. Esialgseks kasutamiseks on 150 valla üleskirjutamisandmete põhjal kalkuleeritud, kui suured tähtsamate viljade kasvupinnad ligikaudu on. Selle kalkulatsiooni andmed on viimases tabelis antud, kus ühtlasi on nende põhjal välja rehkendatud tänavune arvatav kogutoodang ja võrdluseks toodud mõõdunud ja eelmise 5 a. keskmised arvud.

Esialgse kalkulatsiooni järele on nisu külvipind suurenenud, oder ja kaer vähenenud, segavili suurenenud ja lina – suurenenud umbes 50%.

Kogusaagi võrdlus näitab, et esialgse kalkulatsiooni järele on tänavune arvatav teraviljasaak suurem mõõdunud aasta saagist 14,0% ja eelmise 5 a. keskmisest – 11,1%. Lina külvipinna suurenemise tagajärjel on arvatav linasaak tänavu 37,9% suurem kui mõõdunud aastal. Kartuli arvatav saak on aga mõõdunud aasta saagist 13,8% vähem.

Need on viljasaagi eelkalkulatsioonid. Lõpulikud saavad tehtud detsembris, selle järele, kui põllumajanduslikud korrespondendid saadavad viljasaagi kohta üksikasjalikke ning lõpulikke andmeid ja üleskirjutamisandmete järele selguvad lõpulikult viljade kasvupinnad.

Ühel ajal eelteadetega viljasaagi suuruse kohta andsid korrespondendid teateid ka selle kohta, missuguse väärtusega tänavune saak on. Korrespondendid hindasid saagiväärtust järgmise viie sõna abil: väga hea, hea, keskmine, halb ja väga halb. Kui sõnade asemel tarvitada vastavalt numbrid: 5, 4, 3, 2 ja 1, siis on tänavune saak väärtuse (kvaliteedi) järele: talivilja terad 3,1 punkti (palli), õled 3,7 p., suivilja terad 2,9 p., õled 3,1 p., kartul 2,5 p. ja linakiud 2,7 punkti. Need andmed näitavad, et ainult talivilja terasaak on väärtuse järele keskmine, kuna teised saagid (peale õle) on keskmiselt halvemad. Kõige madalamalt hindavad korrespondendid kartuli- ja linasaagi väärtust.

Kaubavahetus Eesti raudteede kaudu Venemaaga.

H. N.

Eesti tööstusringkondil tundus alati ega pole seni raugenud teatud huvi kaubavahetuse kohta Venemaaga, mille tõttu poleks üleliigne valgustada selles suhtes nüüdisaegset seisukorda, tarvitades nimetatud otsarbeks Raudtee Statistika Büroo käsitusel olevaid materjale, mis võimaldavad selgitamist missugustest ainetest koosnes kauba vedu Eesti raudteedel otseühenduses Venemaaga, ajajärgul 1. juulist 1924. a. alates. Nimetatud andmed on paigutatud järgmistesse tabelitesse:

I. Sisse veetud Venemaalt üle Narva.

	1924. a. II poolel.	1925. a. I poolel.	1925. a. juulis ja augustis.	Kokku.	%
Rukis	2229	—	49	2278	8,2
Oder	322	—	—	322	1,2
Mais ja tangud	—	309	98	407	1,5
Õunad	26	—	—	26	0,1
Herned, oad, läätsad	16	3561	—	3577	12,8
Tapetud metsloomad	—	69	—	69	0,2
Või	1393	47	—	1440	5,1
Mineraalveed	—	—	1	1	—
Koloniaal-kaubad	1062	30	—	1092	3,9
Kliid	—	322	38	360	1,3
Õlikoogid	493	2009	—	2502	8,9
Nähad, toored	—	—	1	1	—
Nähad, parg.	12	—	—	12	0,1
Harjaksed, jõhvid, suled	13	2	1	16	0,1
Linaseemned	1357	560	—	1917	6,8
Päevalilles.	1926	67	—	1993	7,1
Mööbel	—	1	—	1	—
Puufikud	—	—	1	1	—
Kaltsud	58	—	—	58	0,2
Trükitööd	—	1	—	1	—
Lina	5553	2448	—	8001	28,6
Takud	448	618	—	1066	3,8
Kõied	17	2	—	19	0,1
Vanad nõõrist pasilad	—	49	—	49	0,2
Petrooleum	592	62	—	654	2,3
Nahvta-ained ja bensiin	666	860	241	1767	6,3
Masinaõil	230	—	—	230	0,8
Värvid ja rohud	—	34	14	48	0,1
Pudukaup, majakraam ja muud	13	62	2	77	0,3
Kokku	16426	11113	446	27985	100,0

Sellest üksikutel kuudel 1924. a.:

VII	4480	X	571
VIII	1032	XI	4917
IX	428	XII	4998

Sellest üksikutel kuudel 1925. a.:

I 1778	IV 505	VII 101
II 5188	V 402	VIII 345
III 3114	VI 126	

Üksikutel kuudel 1925. a.:

I 2210	IV 2442	VII 2506
II 2161	V 3007	VIII 2813
III 4187	VI 2526	

II. Välja veetud Venemaale tonnides:

	1924. a. II poolel.	1925. a. I poolel.	1925. a. juulis ja augustis.	Kokku.	%
Nisujahu . . .	—	1339	—	1339	3,9
Heeringad . . .	712	—	—	712	2,1
Kala, soolatud . . .	75	79	—	154	0,5
Või	5	—	—	5	—
Konservid . . .	—	15	—	15	0,1
Elusad sead . . .	—	6	—	6	—
Saapad ja rih- mad	2	—	—	2	—
Rohu seemned . . .	—	33	—	33	0,1
Toolid põhjad vineerist . . .	3	—	—	3	—
Tünni laudad . . .	486	520	—	1006	2,9
Paber	9707	12673	5217	27597	80,6
Trükitöö	7	1	2	10	—
Villad	2	—	—	2	—
Kalavõrgud . . .	5	—	—	5	—
Kalev ja mit- kal	9	25	—	34	0,1
Mitmesugune riidekaup . . .	4	16	—	20	0,1
Viilid ja raua- kaubad	67	46	20	133	0,4
Sõelad, pronk- sist	—	1	—	1	—
Automobiilid . . .	5	6	—	11	—
Traktorid	90	—	4	94	0,3
Kudumis- ja õmblusmasi- nad ja ma- sina osad . . .	284	—	—	284	0,8
Masinad ja mootorid	398	77	73	548	1,6
Muusika-, elekt- tri- ja arsti- riistad	—	12	—	12	—
Luisud	—	6	—	6	—
Tsement	33	355	—	388	1,1
Kips	16	—	—	16	0,1
Värvid ja ro- hud	302	1145	—	1447	4,2
Parafiin	119	81	—	200	0,5
Pudukaup, ma- jakraam ja muud	53	97	3	153	0,5
Kokku	12384	16533	5319	34236	100,0
Sellest üle Narva	12147	16122	5196	33465	97,7
Sellest üle Irboska	237	411	123	771	2,3

Üksikutel kuudel 1924. a.:

VII 23716	X 1943
VIII 2005	XI 1832
IX 2498	XII 1730

Venemaalt väljaveetud kauba tonnashi sajakas arvates, kujuneksid kaubavahetuse tulemused järgmiste andmetena:

Venemaalt: toiduaineid	32,9 0/0
" linu ja takku	32,8 "
" linaseemneid	6,8 "
" päevalilleseemn	7,1 "
" loomatoitu	10,2 "
" nahvitsaadusi	9,4 "
" muid kaupu	1,2 "
	<u>100,0 0/0</u>

Venemaale: toiduaineid	8,6 0/0
" paberit	98,6 "
" masinaid ja nende os.	3,3 "
" manufaktuur- ja raua-kaupu	0,7 "
" Apteegi-kaupu	5,9 "
" Kipsi ja tsemen.	1,5 "
" tünni laudu	3,5 "
" muid kaupu	0,9 "
	<u>122,4 0/0</u>

Seega kattub Venemaalt kaupade tonnash peaaegu tervelt sinna veetud Eesti paberi kaaluga. Vene kaupade lövi osa 85,6% koosneb põllumajanduslistest tooresainetest; 9,4% annavad petrooleum, bensiin ja toores nahvita, kuna muudest kaupadest terve kolmandik langeb kaltsude ja vanade nõõrist pastlade arvele. Venemaale veeti peale paberi (80,6% kõigest veo kogust) veel muid töõstuse valmissaadusi, nendest 6,5% veo kogust toiduaineid.

Niihästi Venest väljavedu, kui ka sinna sissevedu oma absoluutse tonnaashi poolest osutusid vaiksetena ega annud ainelist huvi Eesti suurettevõtjatele, välja arvatud vahest paberitöõstus.

Kaubauhendust Venega üksikutel kuudel vaadeldes, märkame selle võnkumist ning kaubavahetuse juhuslist iseloomu, näiteks: eelmise aasta juuli kuust alates väheneb Venest sissevedu kuni novembrini, millise kuu kestel, kui ka detsembris ja märtsis annab suuremaid tulemusi, langedes aprillist tähtsuseta arvuni, kuna sissevedu Venesse, mille üksikute kuude andmed kahetuhande tonni läheduses võnguvad, vastupidist, nimelt pideva suurenemise muljet väljendab. Sarnase kavakindluseta veona osutub kaubavahetus raudteel Venemaaga ka septembris ja praegusel ajal.

Kroonika.

Eesti.

(Väljavõtted ajalehtedest.)

Suurem nõupidamine rahaministeeriumis.

24. okt. oli rahaministeeriumis rahaministri L. Sepp'a juhatusel pikem nõupidamine Eesti rahareformi asjus, ühenduses kulla alusele üleminekuga.

Erikomisjon tööliste palgaküsimuse selgitamiseks. Vabariigi valitsus määras komisjoni eratööstuse tööliste palgaküsimuse selgitamiseks ja ettepanekute tegemiseks järgmises koosseisus: töö-hoolekande-, kaubandus-tööstuse-, teede- ja rahaministeeriumi esitajad. Komisjoni tööstest palutakse liigetena osa võtma vabrikantide ühise, kesk- ja väiketöösturite ühingu ja Tallinna tööliste vanemate üldkoosoleku poolt valitud palgakomisjoni esitajad.

Eesti võtab osa salapiirituse vastu võitlemise konverentsist Helsingis. Vabariigi valitsus otsustas Soome presidendi kutsel osa võtta 2. novembril Helsingis kokkuastuvast Eesti-Soome ja Vene ekspertide konverentsist tähendatud riikide kontrollvõõde kindlaksmääramiseks Soome lahes ja nimetada Eesti esitajaks konverentsile sadamate inspektori, kaugesõidu kapten Attemanni.

Linaseemnete väljaveo korraldamine. 27. okt. kutsuti kaub.-tööstusministeeriumi kokku linaseemnete eksporditöörid nõu pidama, kuidas linaseemnete väljaveo kontrolli tehnilist ala paremini korraldada. Linaseemne kaupmehed olid kontrolli vastu, leides, et nad oma kauba huvides juba seemne headuse eest peavad hoolitsema. Pikkade vaieluste järele leiti, et kontroll võiks olla ainult külviseemnete kohta, kuna õliseeme peaks vabaks jääma. Põllutööstusministeeriumi esitaja rõhutas aga kontrolli vajadust.

Abja linavabriku jõujaam on juba korda seatud ja 24. okt. algas tegevus terveksjäänud osakondades. Vabriku osanikkude-põllumeeste erakorraline peakoosolek, mis hiljuti ära peeti, jõudis ühemeelselt otsusele, et tuleb viibimata asuda uue hoone ehitamisele, kuhu õlivabriku ekstraheerimise osakond mahutada. Tähendatud hoone nurgakivi panek oli 24. okt. Loodetakse jaanuarikuus juba linaseemnete ekstraheerimisega algust teha.

Piirituse kraadi hinnaks eelolevaks piiritusepõletamise hooajaks määras vabariigi valitsus 7,75 mrk. Riigi jaoks telliti 25 miljoni kraadi.

Eesti võlg Ameerikas fundeeritud. 17. okt. kirjutati Washingtonis alla Eesti võlafundeerimise kokkuleppele. Võlg on kokkulepped 13.830.000 dollari peale kindlaks määratud. Võlga tasutakse 62 aasta jooksul. Kuni 1931. aastani maksetakse 3⁰/₁₀ ja pärast, kuni võla täielise kustutamiseni 3¹/₂⁰/₁₀.

Aseri isemendi müük Ameerikasse. 28. okt. tegi Aseri isemendivabrik lepingu, mille järele ta Ameerika Ühisriikidesse müüb oma poole aasta produktsiooni - 160.000 vaati umbes 135 miljoni Eesti mk. eest.

Kaubandus-tööstuskoja liikmed. Valimistel saadud hääletarvu järjekorras on kaubandus-tööstuskoja liige teoks valitud:

1. liik (panga ja kinnituse sektiioon.)

Georg Vestel - Tallinn; Moriz Veber - Tallinn; Konstantin Päts - Tallinn; Anton Teetsov - Tallinn; Arhur Joost - Tallinn; August Kuben - Tallinn; Martin Ronnimois - Tallinn; Karl Koppel - Tartu; Oskar

Rüüli - Tartu; Harry Koch - Tallinn; Georg Vildt - Rakvere; Georg Jaanson - Tallinn; Aleksander Hartmann - Tartu; Paul Kurviis - Tallinn; Ernst Sporleder - Tallinn; Karl Vassil - Valk; Karel Baars - Viljandi; Gerhard Reuss - Tallinn; Jaan Siiska - Tallinn; Adalbert Kurrik - Tartu.

2. liik (suur- ja keskaubanduse sektiioon.)

Heinrich Gutkin - Tallinn; Peeter Luksepp - Tartu; Jakob Lepik - Tartu; Mart Jänes - Tartu; Jaan Kiesler - Võru; Aleksander Ruuben - Tartu; Joachim Puhk - Tallinn; Adalbert Virkhaus - Tartu; Georg Tannebaum - Tallinn; Valfried Schneider - Tallinn; Voldemar Prit - Tallinn; Johannes Kruus - Tallinn; Johannes Janson - Tallinn; Max Abramson - Tallinn; Hermann Jürgen - Viljandi; Arthur Olev - Narva; Oskar Pedriks - Rakvere; Alfred Meomuttel - Petseri; Reinhold Tofer - Tallinn; Karl Bergmann - Kuresaar.

3. liik (väikekaubanduse sektiioon.)

Gustav Vatsel - Tartu; Johannes Kops - Narva; Friedrich-David Liblik - Tartu; Jaan Karu - Pärnu; August Brandmann - Tallinn; Mihkel Tärna - Tartu; Martin Reinthal - Tallinn; Aleksei Kung - Pärnu; Friedrich Lätte - Tartu; August Kütt - Narva; Kristjan Sörga - Maarja-Magdaleena; Ado Ilves - Tallinn; Karl Viim - Tartu; Jaak Pajo - Võru; Mart Leemann - Paide; Jaan Pommer - Valk; Jaan Massmann - Nõmme; Johan Puusepp - Rakvere; August Tuppiis - Viljandi; Ferdinand Kätmann - Tallinn.

4. liik (suurtööstuse sektiioon.)

Eduard Säck, Tallinn; Julius Lill, Tartu; Martin Luther, Tallinn; Mats Kissa, Abja; Magnus Laamann, Viljandi; Konstantin Vachmann, Tallinn; Arthur Uibopuu, Tallinn; Herman Kolts, Tallinn; Eduard Forsmann, Tallinn; Jüri Põrik, Tallinn; August Mõru, Tartu; Ernst Rosen, Tallinn; Aleksander Tõnisson, Tallinn; Ferdinand Virro, Tallinn; Voldemar Puhk, Tallinn; Konstantin Zeren, Tallinn; Viktor Pihlak, Tallinn; Maksim Kagan, Tallinn; Gerhard Brockhausen, Tallinn; Herman Mossa, Tallinn.

5. liik (kesk- ja väiketööstuse sektiioon.)

Villem Kustlov, Tartu; Aleksander Jürvetson, Pärnu; Oskar Zimmermann, Tartu; Peeter Lemming, Narva; Karl Kruusimägi, Rakvere; Jaan-Aleksander Rekand, Tartu; Eduard Zimmermann, Valk; Samuel Songi, Võru; Herman Laas, Tallinn; Oskar Heine, Tartu; Jaan Rebane, Viljandi; Aleksander Palm, Abja-Sarja; Villem Kesker, Tallinn; Karl Mikita, Tallinn; Jaan Rässa, Tartu; Johannes Hirsch, Tartu; Richard Siil, Viru-Jakobi; Aleksander-Eduard Jürgens, Tallinn; Toomas Nigul, Viljandi; Jaan Pudersell, Tartu.

6. liik (laevasõidu sektiioon.)

Eduard Rosenvald, Tallinn; Johan Loosberg, Tallinn; Julius Teär, Kuresaar; Hendrik Neuhaus, Tallinn; Oskar Treilmann, Tallinn; Efrem Grischakov, Tartu; A. Maanidi, Tartu; Jaan Varrik, Pärnu; Voldemar Horst, Tallinn; J. Raudsepp; Johannes Teng, Hifu-Kärdla; Jaan Niitso, Tallinn; Friedrich Jürgenson, Pärnu; Oskar Amberg, Tallinn; Mihkel Martinson, Pärnu; Paul Ingermann, Tartu; August Kusik, Tallinn; Ferdinand Virro, Tallinn; Johannes Suksdorf, Tallinn; Ervin Bauer, Pärnu.

Kaubandus-tööstuskoda kutsutakse esimesele istangjärgule Tallinn 9. nov. kokku.

Kell 12 päeval peetakse sektsioonide koosolekuid ja kl. 6 õhtul avatakse koja üldkogu istang. Üldkogu õhtuse koosoleku päevakorras on juhatuse ja mandaatkomisjoni valimine.

10. nov. astub üldkogu kokku kl. 10 homm. Kohe mandaatkomisjoni aruande järele asutakse nõukogu, keskjuhatuse ja revisjoni komisjoni valimisele. On valimised läbi, esineb ajutine komitee aruandega.

Õhtul sektsioonide koosolekud oma büroode valimiseks jne.

11. nov. on päevakorras ajutise kodukorra vastu võeti, üldiste komisjonide ja koja esitajate valimised, esialgne eelarve ja tegevuskava.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

21-26. okt. on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportikaupu.

40 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 531,3 tonni ja 1 vagun majakraami, kaal 493,4 klgr.

Kokku nõukogude Venemaale saadetud 41 vagunit kaupu ja 74 saadetust bapaash-kaupu, kaal 2945,1 klgr.

2. Transiitkaupu

aruande nädalal saadetud ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

21 vagunit rukkid, kaal 545,9 tonni; 20 vagunit päevalille seemneid, kaal 237,2 tonni; 7 vagunit 338 elusseaga (a/s „Külmetusele...“), 3 tsisterni nahviat, kaal 40,3 tonni; 5 vagunit pressitud loomatoidu kooke, kaal 80,4 tonni; 3 vagunit kaeru, kaal 37,3 tonni; 1 jäävagun värsket kala, kaal 10,6 tonni; 6 vagunit linu, kaal 32,4 tonni - 3 tsisterni masuti, kaal 37,9 tonni ja 1 vagun tatari, kaal 15,8 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt tulnud 70 vagunit mitmesuguseid kaupu ja 15 saadetust bapaash-kaupu, kaal 452,0 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

21-26. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

2 vagunit Aseri tsementi, kaal 31,8 tonni; 5 platvormi kuuse- ja männapuust laudu, kaal 74,2 tonni; 3 vagunit puuvillaseid kaitse, kaal 23,3 tonni; 1 jäävagun värsket kala, kaal 10,0 tonni; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 798,2 klgr.; 9 platvormi kuuse- ja männaplanke, kaal 138,3 tonni ja 2 vagunit segakaupa, kaal 3,6 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

31 vagunit soola, kaal 511,7 tonni; 4 tsisterni peerooleumi, kaal 45,4 tonni; 7 vagunit segakaupa, kaal 41,1; 1 vagun 70 püüti heeringaid, kaal 10,3 tonni; 1 platvorm rauda, kaal 4,6 tonni; 1 vagun suhkrut, kaal 15,8 tonni ja 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 831 klgr.

Vene transiit läbi Lätimaaga. (Oma kaastöötlisel). Lätviija riigiraudtee statistika osakonna juhatajal saadud andmete järele kujuneb Vene transiit läbi Lätimaaga järgmisena:

Venemaale läinud. Venemaalt tulnud.

1920. a.	- vagunit	- vagunit
1921. a.	5.917	2.431
1922. a.	21.305	3.892
1923. a.	4.918	14.324
1924. a.	2.236	18.243

Kokku mõlemis sihis:

1920. a.	- vagunit
1921. a.	8.348
1922. a.	25.197
1923. a.	19.242
1924. a.	20.479

Nendest andmetest näeme, et kõige suurem transiit, nagu meilgi, on olnud 1922. aastal. Järgnevatel aastadel väheneb transiit, kuid mitte nii tuntuvalt kui Eestis.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Eesti.

Või produtseerimine ja eksport käesoleva aasta 9 kuul. Või ekspordi arenemises viimase nelja aasta jooksul annab ülevaate alljärgnev tabel:

Eesti või ekspordit (meeter-tonnid).

	I. veerand.	II. veerand.	III. veerand.	Kokku
1922. a.	13,0	112,1	558,3	683,4
1923. a.	315,2	577,0	1.003,6	1.896,0
1924. a.	313,9	653,1	1.531,0	2.498,0
1925. a.	823,0	1.706,2	3.015,0	5.544,0

Märkus: Antud on bruttokaal, milles netto 88-89%⁰. Siin juures on toodud ekspordivõid suurmüügihinnad Tallinnas läinud 9 kuu jooksul:

Tallinna kaubabörsel 1925. a. kofeeritud ekspordivõid suurmüügihinnad.

Januar	103-130 mk. nl.	Juuni	100-114 mk. nl.
Vebruar	125-138 " "	Juuli	102-120 " "
Märts	125-150 " "	August	112-135 " "
Aprill	100-125 " "	Septemb.	120-139 " "
Mai	96-112 " "		

Kanamunade ekspordit 1925. a. 9 kuul. Kanamunade väljavedu Eestist oli 1921. a. võrdlemisi väike, samuti 1922. a., kus peaaegult aasta teisel poolel ekspordeeriti. Nii oli kanamunade ekspordit 1921. a. üldse 2,2 milj. tükki ja 1922. a. - 2,9 milj. tükki.

Kasvama hakkab munade ekspordit 1923. aastal, kus üldse 4,1 milj. muna ekspordeeriti. See kasvamine tendents kestab järjest edasi.

Alljärgnev tabel näitab kanamunade ekspordit arenemist.

Eesti kanamunade väljavedu (1000 tükki)

	I. veerand.	II. veerand.	III. veerand.	Kokku
1923. a.	53,8	1.084,3	1.269,0	2.407,1
1924. a.	69,8	1.915,9	4.536,0	6.521,7
1925. a.	98,6	3.522,2	6.270,5	9.891,3

Eelpoolloodud arvudest näeme, et 1924. aasta 9 kuu jooksul võrreldes 1923. a. sama ajaga ekspordit kasvas ligi 171 protsenti, s.o. peaaegu kahekordseks; käesoleval aastal näeme eelmise aastaga võrreldes ekspordit tõusu 51¹/₂ protsendi võrra; kui aga võrrelda 1923. aastaga, siis näeme, et tänava 9 kuu jooksul kanamunade arvuliselt üle 4 korra rohkem ekspordeeritud on.

Eriti peab alla kriipsutama, et kanamunade ekspordit jõudsa kasvamine kõrval ka munade kvaliteet suuresti paranenud on, mida näitavad järgmised arvud.

	1924. a.	1925. a.
	Jaun.-sept.	Jaun.-sept.
I. sort	2.362.320 tk.	5.447.880 tk.
II. "	4.152.240 "	4.443.480 "
III. "	7.200 "	-

Nii oli 1924. a. kogu esimese 9 kuu jooksul ekspordeeritud munadest 36,2 protsenti I. sordi ja 63,7 prots. teise sordi kaup, kuna käesoleval aastal samal ajal 55,0 protsenti I. sordi ja ümmarguselt 45,0 protsenti II. sordi kaup oli; 1924. a. kolmveerand aasta ekspordis oli I. sordi munade hulk võrreldes II. sordiga kõigest 56,9 protsenti, tänava sama aja jooksul I. sordi munade hulk võrreldes II. sordiga 122,6 protsenti. Siin on väga suur samm edasi jõutud; sellele vastavalt on müüdügi ka tasuvuse kraad tõusnud.

Rahvusline lipp.	Sissetulnud laevad.				Väljaläinud laevad.			
	Kokku.		Neist laadifulli.		Kokku.		Neist laadifulli.	
	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.
I. Kaugesõit:								
Eesti	45	6.835	18	4.829	65	8.073	49	5.868
Daani	6	2.807	5	2.253	5	2.253	2	1.589
Inglise	5	3.573	5	3.573	5	3.420	5	3.420
Läti	1	281	1	281	1	281	1	281
Norra	1	572	1	572	1	571	—	—
Prantsuse	—	—	—	—	1	813	1	813
Rootsi	5	1.149	5	1.149	5	1.150	3	669
Saksa	45	26.949	38	23.564	41	25.035	28	18.345
Soome	46	16.091	31	14.365	43	16.396	41	16.190
Kokku	154	58.257	104	50.586	167	57.992	130	47.175
II. Rannasõit:								
Eesti	249	10.782	210	10.077	244	10.175	118	6.016
Daani	—	—	—	—	1	554	—	—
Saksa	1	698	1	698	2	841	2	841
Soome	—	—	—	—	1	56	—	—
Kokku	250	1.480	211	10.775	248	11.626	120	6.857
Kokku: kaugesõit ja rannasõit	404	69.737	315	61.361	415	69.618	250	54.032

Soome.

1926. aasta tollitariif. Soomes on maksev ajutine tollitariif, mida iga aasta väikeste muudatustega on pikendatud. Uue, alalise tollitariifi kava on praegu teoksil ja alles tuleval aastal tuleb see Eduskunnas käsitlemiseks. Võrreldes seda käesoleva aasta tariifiga, oleks järgmised muudatused tähele panna: nisu- ja jahu ja nisutangude toll kõrgendatakse 1:45 mrk. pealt 1:60 mrk. peale, nisuterade toll alandatakse 1 mrk. pealt 90 pennini, rukki „lestye“ toll kõrgendatakse 80 penni pealt 95 penni peale, kaera toll 10 penni pealt 15 penni peale, kaeratangude toll 25 penni pealt 55 penni peale, kohviubade toll 10 marga pealt 11 marga peale ja põletatud kohvi 12 marga pealt 13 marga peale. Toore lehetubaka toll alandatakse 20 marga pealt 12 marga peale ja varrega tubaka toll 15 marga pealt 9 marga peale. Puuvillaste ja kamelikarvast valmistatud masinarihmade toll kõrgendatakse 4:50 marga pealt 10 marga peale kilolt. Saabaste toll on kõrgendatud 4 marga võrra (par. 477), kautshuk jalanõude toll 4 marga pealt 8 marga peale, auto- ja teiste jõuvankrite toll, mis praegu 5⁰/₀ väärtusest, on tõstetud kahekordseks. Ohulaevad ja lennumasinad vabastatakse sisseveotollist. Ühevärviliste portsellaan kaupade toll kõrgendatakse 5 marga pealt 7 marga peale ja mitmevärviliste portsellaan kaupade toll alandatakse 20 marga pealt 15 marga peale kilolt. Väljaveotariifis tõstetakse haavapuude ja tulekituktraadi toll 100⁰/₀ võrra (haavapuude toll 20 marga pealt 40 mk. peale kub. meetrill). Mitsusugusteks tollid lõpulikult Eduskunnas kujunevad, seda näitab lähem tulevik. Peale seda jääb valitsusele õigus administratiiv korras kõrgendada teatud kaupade (tähega märgitud) tollisi kõige rohkem neljakordseks põhitariifist. Eesti suhtes pakuvad muudatustes huvi nisu, kaerte ja haavapuude tollid.

Daani.

Väliskaubandus juulis oli 10 milj. Dnkr. võrra passivne (import 190 milj. Dnkr. ja eksport 180 milj. Dnkr.).

Inglise turu pärast ollakse mures, sest Inglismaal on elav kihustustöö käimas asumaade karjasaaduste tarvitamise suhtes, asumaade kaupa võivad teised riigid inglise turult eemale tõrjuda. Propagandas nõutavat, et Inglismaale sisseveetavatele karjasaadustele äramärgitud pidavat olema, kas see asumaalt või mujalt pärit. — Sinna juurde tulevat Inglismaalt kaebtusi Daani või kergesti rikkimineku, halva pakkimise jne. kohta. — Daani põllumajanduskonsulent Londonis on pika märgukirjaga Daani põllutööstusministeeriumile esinenud nende puuduste peale näidates ja parandust nõudes, muuseas on tähendatud, et võt Balti riikidest paremini pakitult inglise turule jõuab kui Daani oma.

Venega kauplemisega ei olda rahuldatud, see olevat koguulatuses senini Daanile ebakasulik olnud: 1924. a. on Venest sisse veetud 72,7 miljoni, kuna sinna samal ajal kõigest 1,7 milj. Dnkr. eest eksporteerida võidi. Selle vastu on Eestisse eksporteeritud 1,8, Lätisse 3,8, Leedusse 0,5 ja Poolasse 4 milj. Daani krooni väärtuses. See asjaolu on põhjustanud Daani väliskaubandust Venemaaga revideerimisele võtta, s. o. kas tasub end Venes kallil esituse pidamine.

Tarbeainete hinnad on alanemas. Augustis langes Daani ametlik suurmtügihindade indeks 15 punkti võrra — 212 pealt 197 peale.

Ka väikemtügihindade ja vähehaaval langema hakkavad.

Daanis on 112 suuremat ja vähemat jalaõude vabrikut, kelle 1924. a. toodang oli 3,38 milj paari jalanõusid. 1924. a. impoteeriti 10 milj. Dnkr. eest jalanõusid, mis 18⁰/₀ kogumaa tarvidusest.

Saksa.

Keemia suurtehaste trust. Saksamaa suurtehased keemia alal on ühinenud trustiks. Ühinenute hulgas on kõige suuremad: tuntud Badeni anliinivabrik, Elberfeldi ja Höchsti värvivabrikud. Trusti keskkohit on Frankfurtis M. ä. — Uuel hiiglaettevõttel on 647,6 miljoni põhi- ja 4,4 miljoni eesõigustatud aktsiakapitali, mis praeguse kursi juures ümmarguselt 3/4 miljardi marka esitab.

See hiiglatrust oleval õieti esimene tõeline trust, sealjuures niisugune, mis loodud teadlikult ja selgete kaalumiste alusel.

Nimetatud trusti loomise oleval esile kutsunud toodangu omahinna allasurumise vajadus. Liitumisega oleval võimalik vähendada nii üldiseid kui ka tehaskulusid, aparatuuri- ja ladude kulusid; mis eriti tähtis, võivat kon'sern vähema investeerimisega nüüd suuremat korda saata.

Saksa lehed märgivad sel puhul huvitavat asjaolu, et kontsern loodud oleval selle saavutamiseks, mida 9 aastat tagasi kardeti ja mis sel korral lähemat ühinemist teguneda ei lasknud. Siis oleval arvamusel olnud, et üksik ettevõtte oma iseloomu alles hoidma ja ühte ainet vähemalt kahes kohas valmistama peab, et tehaste juhatused võistluste sunnil produtseerimist võimalikult paremale ja kasutoovamale järjele seada püüaks. Sarnane võistlus arvatil tõstvat juhatuse, ametnikkude ja tööliste tööviljakust.

Nii õige kui see üksikute iseseisvate ettevõtete põhimõtte teoreetilisel ka oleval, näidanud mitmeaastased tegelikud uurimised omeltigi selles kaaluvaid varjukülgi; kõigepealt soovimata õõrumiskulud, mis tekkivad alati võimaliselekuks sagedasti ajast läinud suuremate tagavarade pidamises ja müügiorganisatsioonilevalpidamises.

Kahtlemata võivat liitumisest loota asjatute kulude vähenemist, samuti oleval ratsionaalsuse mõttes ostarbekohasem ühte asja ainult ühes kohas valmistada. Siiski arvavad lehed, et ära oodata tulla tagajärgi tarvitaja suhtes, resp. hindade poliitikas.

Sarnasel viisil trustidesse koondumist loeb „Frankfurter Zeitung“ tarviliseks ka teistel tööstusaladel, tähendab sinna juurde siiski, et suureks raskuseks oleval sarnaste hiiglaettevõtete jaoks kohaseid juhte leida. Eelnimetatud trustil olnud õnnelik juhust juhtivale kohale saada professor Boschi, kui kõigilt kohast jõudu, kuid üldiselt oleval Saksamaal viimastel aastatel suurt puudust tunda nii pankade kui ka tööstusettevõtete juhtidest.

Teated ettevõtete tegevusest.

Komanditühisus „G. Scheel & Ko.“ poolt Tallinnas peetav pangakontor on 1. oktoobrist s. a. likvideerimisele asunud, kusjuures erilise kokkuleppe järele pangakontori aktiiva ja passiva on aktsiaselts G. Scheel ja Ko. poolt üle võetud 31. detsembril 1924 a. bilansi järele. Kõik isikud ja asutused, kellele veel nõudmist on komanditühisus G. Scheel & Ko. vastu, ehk kes nõus ei ole sellega, et aktsiaselts G. Scheel & Ko. nende nõudmised üle võtab, vabastades neist komanditühisus G. Scheel & Ko. palutakse need oma nõudmised 6 kuu jooksul arvatud 30. oktoobrist, s. a. üles anda, komanditühisusele G. Scheel & Ko. Tallinnas, S. Karja tänn. nr. 1.

Suure-Jaani toorellinatööstuse o/ü. on oma läinud tegevusaasta kahjuga Emk. 0,3 milj. lõpetanud (tulud — 2,6, kulud — 2,3). Äriseis 31. detsembril, 1924. a. Emk. 12,0 milj. Tähtsamate arvete seis oli (mlj. Emk.): võrdluseks 1923. a. andmed): kassa — 0,1 (0,04), ehitud — 2,8 (2,7), liikuv varandus. — 6,3 (6,4),

linatagavara — 0,7 (0,4), materjalid — 0,4 (0,2), 1922. a. kahju — 1,5, osakapital — 3,0 (3,0), kreditorid — 8,8 (8,3).

Uued aktsiaseltsid ja osaühisused.

„G. Scheel ja Co.“ Tegevusala: Panga asutamine Tallinnas. Asutajad: Eduard Forsman, Harry Koch, Paul Scheel, Georg Stude ja Hellmuth Witte. Põhikapital: Emk. 75.000.000, mis jaotatud 15. akts. & Mk. 5.000. („R. T.“ nr. 161/162 — 1925. a.)

Muudatused põhikapitalides.

Türi paberi- ja puupapivabriku a/s. peakoosoleku otsuse põhjal 5. septembrist s. a. ja kaubandus-tööstusministri loa on põhikapital Emk. 54.000.000 vähendatud kuni 25.000.000 margani, jaotatud 25 000 akts. & Mk. 1000.

Eesti linatööstuse a/ühisuse peakoosoleku otsuse põhjal 23. sept. s. a. on aktsiakapital suurendatud Emk. 13.000 000 peale, mis jaotatud 13.000 akts. & Mk. 1000. („R. T.“ nr. 161/162 — 1925. a.)

A/s „Elektrolux“. Tegevusala: tööstusettevõtete, töökodade ja kaubandusettevõtete sisseadmine ja eksploateerimine oma ja komisjoni arvel. Asutajad: Sigurd Bergwall, Felix Zimmer, Richard Niepel. Põhikapital: Emk. 5.000.000, mis jaotatud 1000 akts. & Mk. 5000 („R. T.“ nr. 163/164 — 1925. a.)

Tartu linnavolikogu seaduslikku jõusse astunud otsuse põhjal 24. sept. 1924. a. asutatakse Tartus Tartu linnapank estalge kahemiljoni-margalise põhikapitaliga.

Lauamaterjalide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse: 9. novembril s. a. kell 12 päeval Metsade Peavalitsuse tööstuseosakonnas Toomkiriku pl. nr. 3.

1. Kastre lauatehase (Tartu maak.) laduplatsil asuvad umbes 63 standarti servatud okaspuu laudu, alghinnaga 12.000 mk. standarti.

2. Samas lauatehases kuni 1. sep. 1926. a. laudade valmistamisel saadavad umbes 350 k. s. laudpindu ja servu, alghinnaga 1.200 mk. k. s., mööduga 7x7x7.

Pakkumisest osavõljad on kohustatud enne pakkumise algust 10% pakutava üksuse alghinnast pakkumise komisjonile kindlustuseks sisse maksta.

Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab tööstuseosakonnalt ja Kastre lauatehase juhatajalt.

Tähtsamad vähempakkumised.

Kaitseväge varustusvalitsuse tehnikaosakond (Tallinnas, Pagari t. 1.) — kinnisel — 6. novembril s. a. — avio bensini.

Riigi laiarööplise raudteevalitsus (Tallinnas, Tehnika t. 16-d) — kinnisel — 10. novembril s. a. — 28 laiatee pöörangut.

Metsade peavalitsuse tööstuseosakond (Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.) — sega — 13. novembril s. a. kell 12 — liisprite valmistamine.

Metsamaterjalide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

5. novembril s. a. kell 12 Metsade Peavalitsuse tööstuseosakonnas, Toomkiriku pl. nr. 3: Porkuni metskonnas, Arina vahikonnas eeltuleval talvel kuni 1. märtsil 1926 a. valmistatavad umbes 21.000 tk. — 244 000 kantjalga okaspuu palke, 4 üksuses, alghinnaga 27 mrk. kantjalga. 2) a) Sagadi metskonnas Koljaku, Soone, Eru ja Ohvandi vahikondades sekvestreeritud metsas asuvad ja kvartal nr. 132 peal asuva lauatehase

juurde osalt kokkuveetud umbes 14.005 tk. — 90.868 kantjalga kuivi okaspuu palke, 6-üksuses, alghindadega 18—25 mrk. kantjalg; b) eelpool nimetatud lauatahase juures sekvestreeritud umbes 16,5 std okaspuu laudu, alghinnaga 9.000 mrk. standardi.

6. novembril s. a. kell 10 Erastvere metskonna kantsleis, Kanapää kaudu: 1) samas metskonnas metsas asuvad 97 kantsülda küttepuid, 9 üksuses, alghindadega 3.400—4.900 mrk. kantsüld.

9. novembril s. a. Tartus, Tartu metskonna metsaülema kantsleis Kärevere metskonnast 34,89 tiinu, 122 üksuses, hinnatud 2.393.502 mrk.

10. novembril s. a. Tartus, Tartu metskonna metsaülema kantsleis: a) Avinurme metskonnast 95,40 tiinu, 70 üksuses, hinnatud 2.856.088 mk.; b) Halliku metskonnast 697 puud ja 32,53 tiinu, 17 üksuses, hinnatud 2.893.867 mrk.

11. novembril s. a. Tartus, Tartu metskonna metsaülema kantsleis: a) Torma metskonnast 43,35 tiinu, 58 üksuses, hinnatud 1.881.315 marka; b) Alatskivi metskonnast 68,54 tiinu, 23 üksuses, hinnatud 3.426.650 mrk.

12. novembril s. a. Tartus, Tartu metskonna metsaülema kantsleis: a) Jõgeva metskonnast 18,67 tiinu, 14 üksuses, hinnatud 1.076.559 marka; b) Kaivere metskonnast 106,23 tiinu, 58 üksuses, hinnatud 5.054.477 mk.

13. novembril s. a. kell 10 Erastvere metskonna 3. piirkonna metsniku kantsleis, Kioma asunduses: 1) samas metskonnas metsas asuvad 20,75 kantsülda küttepuid, 4 üksuses, alghindadega 3.400—4.500 mrk. kantsüld.

Kantsülla mõõt arvatakse 7'×7'×7'.

13. novembril s. a. Tartus, Tartu metskonna metsaülema kantsleis: a) Kaavere metskonnast 64,63 tiinu, 26 üksuses, hinnatud 1.775.623 marka; b) Puurmanni metskonnast 51,06 tiinu 15 üksuses, hinnatud 2.396.672 mk.

16. novembril s. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes Audru metskonnast 94,80 tiinu, 86 üksuses, hinnatud 5.744.818 mrk.

17. novembril s. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes Taali metskonnast 285 puud ja 86,97 tiinu, 77 üksuses, hinnatud 4.289.644 mrk.

18. novembril s. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes Surju metskonnast 76,18 tiinu, 72 üksuses, hinnatud 5.187.625 mrk.

19. novembril s. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes: a) Hallingu metskonnast 300 puud ja 10,70 hekt. 10 üksuses, hinnatud 795.735 marka. b) Väandra metskonnast 25,68 tiinu, 18 üksuses, hinnatud 1.482.093 mk.; c) Kilingi metskonnast 62,90 tiinu, 43 üksuses, hinnatud 3.601.254 mrk.

20. novembril s. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes Kõnnu metskonnast 31,36 tiinu, 40 üksuses, hinnatud 1.659.299 mrk.

Ligemaid teateid müügitulevate metsatükkide kohta annavad kohalised metsaülemad ja Metsade Peavalitsus, Tallinnas, Kiriku tän. 4.

Metsade Peavalitsus.

Ärikalender.

5. novembril.

A/s. „Nahavabrik Harry Friedrichs“ aktsionäride teistkordne erakorraline peakoosolek kell 12. p. juhatuses ruumes, Tallinnas, Aia tän. 6:

6. novembril.

Tallinna Laenu- ja Hotukassa II erakorraline peakoosolek kell 1/27 õhtul kassa ruumes, S. Karja tän. 4.

9. novembril.

A/s. „Volta“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 5. p. l. tehase kontoris Tallinnas, Soo i. 27.

11. novembril.

Tallinna keemiatehase „Richard Mayer“ aktsionäride korraline peakoosolek kell 4. p. l. juhatuses ruumes, Falkspargi tän. 31.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Alfred Labbé ja Margarete Richardi t. Labbé, sünd. Karp; Hans Mäger ja Helene Mäger, sünd. Liivak; Johannes Kaarli p. Vichmann ja Liisa Annuse t. Vichmann, sünd. Sakken.

(R. T. nr. 167/168 — 1925.)

Varanduse hoolekanne.

Jaan Jakobi p. Vikli'se varandusele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 165/166 — 1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalise raudteel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	9—15. sept.	16—22. sept.	23—29. sept.	30. sept. 6. okt.	7—13. okt.	14—20. okt.
Teravilja ja jahu . . .	40	101	62	49	79	76
Kartulid . . .	21	24	39	49	50	70
Elusloomi . . .	99	71	85	68	69	102
Linu ja takku . . .	3	37	21	27	17	21
Põletispuid . . .	225	217	145	153	139	184
Muud metsamaterjali . . .	478	439	439	513	427	476
Põlevkivi (peale laiaroopalise raudtee tarvituse) . . .	381	261	340	251	223	189
Turvast . . .	7	66	33	82	39	64
Tsementi . . .	84	71	66	35	46	24
Lupja . . .	6	19	11	12	10	5
Muud erakaupa . . .	1052	1011	1197	1084	914	986
Kokku . . .	2396	2317	2438	2323	2013	2197
Raudtee veod (peale liiva vedude) . . .	326	340	218	255	341	328
Kokku laadit. . .	2722	2657	2656	2578	2354	2525

Tallinna laiaroopalise raudteel kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadefused):

	5—11. aug.	12—18. aug.	19—25. aug.	26. aug. 1. sept.	2—8. sept.	9—15. sept.
Teravilja ja jahu . . .	16	27	18	13	27	21
Kartulid . . .	1	—	1	1	3	9
Põletispuid . . .	63	84	91	73	70	85
Metsamaterj. . .	198	219	233	199	232	203
Linu ja takku . . .	4	6	9	4	2	1
Põlevkivi . . .	88	79	83	81	68	78
Turvast . . .	6	4	6	6	7	5
Muud erakaubad . . .	299	303	310	297	203	282
Kokku . . .	675	722	751	674	622	684

Turu teated.

(Kaub-Tööstusministeeriumi kokkuvõtte).

Maailma viljaturgudel tulevad teated näitavad rasket, läbipaistmata seisukorda, mis tingitud on tarvitajate tagasihoidlikkusest. Ameerika ekspordisadamatesse koondub ikka suuremal määral vilja, kuid nõudmised väljamaalt on väiksed, nii et suurte tagavarade kogumist ja sadamate ummistamist ette nähakse — Euroopa viljaostud on Liverpooli mõju all, mis kohalisi suuri hinnakõikumisi ära hoidnud. Igatahes kalduvad hinnad lõdvenemisele. — Arg en-

tiinast tulevad teated märksa suurema saagi kohta, kui seni arvati. Austraalias ja Indias on saak rahuldav, siiski ei oleval sealni pakkumisi tulnud, kuigi harilikult sel ajal sealtpoolt elavust märgata olud. Poolas olevat seisukord üsna vaikne. Rukkid, mida viimasel ajal rohkesti ja odava hinnaga ka Eestisse tuli, olevat väheseks jäänud ja kodumaa veskid võivad seda turult ära. Nisuga äritegemine olevat üsna seismas, kuna Poola halba nisu olevat annud.

Vene maa nisu pakkumine olevat (Saksa allikate järele) viimasel ajal pea täiesti vaikseks jäänud. Kuuldavasti olevat seal tegemist sisemiste veoode raskustega ja võib olla ka raskustega, et Euroopale müüdüd nisu põllumeestelt kätte ei saada.

Nagu „Times“ korrespondent Riias teatab, on S. S. S. R-i Rahanduse komissar tähtsa seletuse vilja ekspordi kohta annud. Ta ütles, et seni valitsenud optimistilised vaated olevat maad annud äärmisele pessimismile. Valitsuse vilja-ostjad ei olevat jõudnud septembri kava tähta, väljaveateid oktoobri kohta olevat veelgi halvemad. Rahanduse komissar kriipsutas alla, et kui hinnad ei lange, viljaekspordit võimatumaks läheb, kuigi S. S. S. R-is vilja küllalt. Komissari seletuse järele olevat tarvilik ekspordi kava uuesti läbi vaadata ja vähendada; ta esines kahe ettepanekuga eeloleva ebasoodsa bilansi vähendamiseks: 1) kõiki abinõusid tarvitusele võtta viljahinna allasurumiseks ja 2) välisosustid äärmise võimaluseni kitsendada.

See seletus on seda huvitav, kuna ta kinnitab Euroopa lehtedes olnud oletusi selle kohta, et amelikud teated Vene viljasaagist ja sellest järgnevalt ekspordist, nagu varemgi, liialdatud on olnud Vene viljasaak on kindlasti hea, aga ta ei ole ühetasane — suuritel aladel kannatab rahvas ikalduse tõttu nälga. Viljarikaste maakohtade talupojad ei taha vilja valitsusele odavasti müüa.

Soome lõikus on käesoleval aastal üldiselt rahuldav. Nisu, rukki, kaera ja külvatud heina saak on üle keskmise; odrad, kartulid, turnipsid ja teised juureviljad andsid keskmise saagi, ja ainult heinamaa heinasaaki võib halvaks lugeda. Lõikus sündis võrdlemisi headel ilmatingimistel, ainult kohati takistasid vihmad tööd. Sügiskülmad tegid võrdlemisi vähe kahju, väljaarvatud kariulisaagile Ida- ja Põhja-Soomes.

„Finnish Trade.“
Ilmad Saksamaal olid kartulite ja juurevilja koristamiseks soodsad. Loodetakse head saaki. Viljaturg oli vaikne — hinnad langesid kokkukõlas Ameerika omadega.

Rootsi lõikus käesoleval aastal on igal ajal palju üle keskmise, eriti on õnnestanud kartulid ja juureviljad.

„Corn Trade News“ kuuleb Venest, et talvekülvid väga rahuldavalt edenevad, samasugused teated tulevad ka Saksamaalt ja Rootsiist.

Skandinaavia puuturg kõveneb. Senini raskest puuturu seisukorras on seitsaastik kui 75 protsenti Rootsi ja Soome puueksportööridest minimaalhinnade asjus kokku leppisid, vähest kõvenemise kalduvust näha Inglismaal on tagasihoidlik ja ootab hindade allaminekut, kuid nagu Frt. Ztg. Siokholmi kirjasaatja arvab, olla Inglismaal unustatud sellega arvestada, et Rootsi ja Soome saeveskid suuremal määral puukaupa Saksamaale, Prantsusmaale ja Belgiasse müüvad. Rootsi käesoleva aasta produktiooni võivad vast veel ainult 125.000 standardi saadaval olla ja Soomes ka mitte rohkem. Soome puueksportöörid ootavad rahuga hindade kujunemist, sest vaikesel talvekuudel tahab Soome pank neid krediidiga toetada; samasugust toetust on loota ka Rootsi.

Puuturule oli tähtsaks kergenduseks hiljutine Vene

metsamaterjali müük Inglismaale 20—30.000 standardi. Kuna tegemist oli vähemnouetatavate mõõtudega, siis müüdi võimata madala hinnaga.

Rahaturg.

Eesti panga äriteis.	(Miljon. mark.)	Liikumine
Aktiva.	23. X. 15. X. 7. IX. 15. X.—23. X.	
Kassa	1925. 1925. 1925. 1925.	
Kuld, hoitusummad ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused	593,1 760,3 763,0	—167,2
Sellest korresp. välisv. „Loro“ debet	90,0 90,2 87,2	—0,2
Välisv. vekslid	245,2 245,3 251,3	—0,1
Diskont. vekslid	1.748,8 1.758,2 1.735,2	—9,4
Mõlmes. kindl. laenuid	3.369,1 3.237,6 3.204,2	+121,5
Sellest akkred. ja gar. laenuid	408,2 414,7 432,9	—6,5
Mõlmes. nõudm. Passiva.	826,8 826,4 829,2	+0,4
Kapital ja tagavara kapitalid	462,3 462,3 462,3	—
Pangafähed	2.250,0 2.250,0 2.250,0	—
Hoitusummad	4.195,4 4.315,1 4.286,6	—119,7
Sellest riigik. hoitusummad	2.455,2 2.649,0 2.650,4	—193,8
Akkreditiivid ja garantiid	423,9 432,6 442,0	—8,7

Väljaarvatud välisvaluuta ja laenued arved. Näitavaid kõik teised nädala jooksul peale 15-dal, kahanemist. Kassaseis, mis eelmisel nädalal 760,3 milj. mrk. oli, langes 167,2 milj. margaga 593,1 milj. peale.

Kassa kahanemine on ühenduse igakuulise 20-da palgamaksimisega riigiametnikkudele, mis, teistes küll, passivas mõjub riigikassa peale vähendavalt. Nii kahanesid riigikassa summad Eesti Pangas 193,8 milj. marga võrra, olles 23-dal 2.455,2 milj. marka. Erahoiusummade suurenemise tõttu oli kogu hoitusummade kahanemine 119,7 milj. marka

Kassade vähenemine mõjus suurendavalt tsirkulatsiooni peale, mis oli 23-dal 3.601,6 milj. marka 3462 milj. marga vastu 15-dal. Tsirkulatsioonis olevate rahamärkide kogusumma on seega tõusnud suuremaks, kui see terve 1924. a. kestel oli. Kuid võrreldes tsirkulatsiooni ja välisvarade liikumist, näeme, et nad õige ühilaselt liiguvad, väljaarvatud palgamaksimiste erakorralised ja ajutised tõusud tsirkulatsioonis. Nii oli

	Tsirkulatsioon	Eesti Panga varad
31.XII.24.	3.563 milj. mk.	895,5 milj. mk.
15.X.25.	3.461 „ „	853,3 „ „
Liikumine	—101 milj. mk.	—42,2 milj. mk.

Nädal tagasi oli seega välisvarade ja tsirkulatsiooni vahetõrgete muutused välisvarade kasuks. Võrreldes aasta alguga oli 15. oktoobril tsirkulatsioon 101 milj. marka ja välisvarad 42,2 milj. marka vähemad, seega olid välisvarad enam kasvanud kui tsirkulatsioon. Tsirkulatsiooni suurenemine on läinud viimastel kuudel täiensa valuuta tagavarade täiendamiseks, kuna laenued liikumine selle vastu laenued ümberpaigutamise tagajärg

Nii on 121,5 milj. margaline laenued juurdekasv tingitud osalt veerandaasta protsentide juurdekirjutamisest, osalt oli see võimalik diskonteeritud vekslite tasumise läbi, ning vaevalt ühe kolmandiku võib panna uute laenued arvele.

**Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel
koteerimise komisjoni poolt koteeriti.**

Jahud: nisu pehme,		Ölikoogid, linaseemne	340
Ameerika ja Inglise pd. 780—855		päevalille	295—300
sõre,		soja	340
Ameerika ja Inglise	855—	puuvilla	—
rukki	260—270	palmi	—
püül	470—490	maapähkle	370—375
A/S. Rotermanni tehased		kanepi	250—260
jahu nisu pehme ja sõre	730—870	Rapsi	—285
"	—	Nisukliid	209—205
„J. Puhk ja Pojad“		Rukkikliid	—
jahu nisu pehme ja sõre	750—875	Puuvillane riie, Bjas,	ars. 48,25—54
Nisu, Eesti	410—415	Mitkal,	pd. 34,50—41,25
"	—	Liina, Liivi R.	pd. 1800
Rukis Eesti	235—240	Petseri	2200
Poola	240—245	Võru	2100—2200
Vene	240—245	Tartu	1800—1900
Kaerad, toidu, väljamaa	—	Linaseemne õli 87½ % basis	390
Odrad	300—310	"	480—500
Odrad harilik	245—255	Takud, Codilla I.	—
Herned, rohelised, Eesti	—	II.	—
Hollandi	580—	Kanep I. sort	—
Riis, Burma II.	670—680	II.	—
Kartulid, eksport	72—75	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	47—48
piirituse	60—65	" Newcastle	45—46
Kartultärklis „Superieur“	650—	"	—
Plim, pudelites ltr. 17—		sepa	48—49
Või, eksport I sort. pd. 5120—5400		Koks, valu	65—70
" II. sort	—	gaasi	85—
Margariin, väljamaa	2080—2360	Põlevkivi, I. sort.	10
Kaseiin Eesti	700—900	Põlevkivi II. sort	7,50
Juust, „Schveitsi“ kodumaa	pd. 2700—2800	III. "	5
Munad, eksport I. s. (kast 1440 tk.)	17.280—18.720	Põlevkivipigi	200
II. s. (kast 1440 tk.)	15.840—16.560	Raud sordi	250—265
Kakao, Hollandi	2400—2600	latt	—
Inglise	2000—2200	vits.	335—500
Ameerika	1800—	Raudplekk	370—535
Kohvi, Rio, Santos j. n. e.	5400—5600	tsingitud	700—740
Kohvi, Kes-Ameerika sordid	6200—7600	Raud talad	280—300
Tee, lahtine, orange Pekoe, Tsellon	7900—8300	Teras Inglise	—
Pekoe, broken, Java	—	Saksa	—
Orange Pekoe, Java	7400—7800	nikkel	480—500
Moning, Hiina	4400—4800	vedru	—
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	—	valu	1200—1400
" " Saksamaa	630—635	tööriistade	280—320
" " Ameerika	—	talla	170—200
" " Tsch.-Slov.	660—	Malm	10000—10500
" " Belgia	—	Inglitina	1400—
" " Poola	630—635	Seatina	3600—3800
" " Jaava	630—	Vaskplekk, punane	3500—3600
Siirup, kartuli 420/0	750—	valge	1700—1800
Glükoos	750—	Tsinkplekk	—
Sool, lahtine, Vene	50—52	Masinaõli, Vene, Nobel nr. 6.	540—570
" " Saksa	54—56	" Ameerika	560—600
" " Hispania	—	" Motor	730—760
Heeringad, Yarmouth, „Matties“ tünne 3600—3800		" Ameerika autoõli	975—1200
" " „Matfulls“	4000—4200	" Ameerika Vacuum Oil Co.	1250
" " Shotti, „Matties“	5000—5200	Linaseemne õli	1600—1740
" " „Matfulls“	6000—6200	Värnits	1700—1750
" " Norra	2500	Tsilindriõli, Vene	650—950
" " Islandi	—	" Ameerika 280°	620
Liha, sea, I. sort pd. 1600—1920		" " 320°	975—1000
looma, I. sort	800—1200	Põlevkiviõli	180—210
Pekk, eksport, I s.	—	Nafta, Vene	250—260
		" Ameerika	215—220
		Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	240—245
		" Ameerika	240—245

Tallinna börs kursisedel

Bensiin, Vene	pd.	620--640
Ameerika		620--640
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
Pesusooda, väljamaa	pd.	220—240
kodumaa	"	210—220
Seebikivi 76/77%o, Vene	"	560—590
72/74%o, Inglise	"	550—575
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.	"	9200—10000
tsinkvalge väljamaa	"	1350—1750
tinavalge	"	1500—1920
ooker	"	350—430
Väetisained, salpeeter, Norra	"	—
Tshiili	"	420
superfosfaat 17—18%o.	"	—
18—20%o.	"	675
Thomasjahu 17—18%o.	"	590—
"	"	—
"	"	—
Kaalisool 36%o	"	670—
40%o	"	840—
Kainiid 12%o	pd.	—
Vävelhapuammoniak	"	2750
Lubjalämmastik	"	1850
Paber, rotatsioon	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda		
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	140—150
pestud	"	120—135
Asfalt	"	120
Kivitorv	"	240—280
Puutorv	"	380—450
Lubi	"	50
Kips, tükikides	"	25
jahvatatud	"	35
krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I. sort, tuhat.	"	5500 6000
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)	"	5000—5300
Tallanahk, Eesti nahast	"	5400—5600
Ameerika nahast I. s.	"	6000—6600
II. s.	"	5400—5800
Puumaterjalid, D/BB	"	—
propsid; 7x7	"	—
liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20%okaski, k. sid.	"	—

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/-
— Ghent	"	22/-
— Dundee	"	35/-
— Belfast	"	—

Takud

Puumaterjalid D/B/B/ Standard		
Tallinn — London	sh.	45/-
— E. C. C. P. (Ingl. Ida ja Lääne rand)	"	41—50/-
— Antwerpen	"	35/-
— Southampton	"	—
— Manchester	"	50/-

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—25/-
— London	"	—
— Stockholm	"	Rk.10—35/-

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	8,50
---------------------	----------	------

		26.X.	28.X.	30.X.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1805	1805	1804
	M.	1820	1820	1819
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9975	9.975	9.975
	M.	10.075	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	9125	9125	9200
	M.	9325	9325	9400
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1490	1550	1565
	M.	1540	1600	1615
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1100	1100
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1470	1470	1475
	M.	1510	1510	1515
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	7450	7450	7500
	M.	7650	7650	7700
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1700	1675	1690
	M.	1740	1715	1730
	T.	—	—	—
100 Helveetslfr.	O.	7175	7175	7175
	M.	7275	7275	7275
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1900	1900	1900
	M.	1935	1935	1935
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—